

Berichten als deze bleven op de *pemoeda*-groepen niet zonder effect: hun furie werd aangewakkerd. Wat werd er tegen ondernomen? Weinig. Er was maar één plaats waar op de van Indonesische zijde bedreven wreedheden werd geantwoord met een poging tot berechting der schuldigen: Semarang, en er waren er twee waar tot represailles werd overgegaan: in Bekasi, beoosten Batavia, door de Britten, in Medan door de Japanners.

In Semarang waren in oktober Japanse militairen en gemilitariseerde burgers in een van de gevangnissen, de *Boeloe*-gevangenis, opgesloten samen met ca. twaalfhonderd Nederlandse, Indisch-Nederlandse en Ambonnesese mannen. 'De overall van een gevangen genomen Japanse vliegenier had', aldus een der Indische Nederlanders,

'de begeerte gewekt van een jonge *pemoeda*. De knaap liet de vliegenier naar buiten halen, ging achter hem staan (dat zagen wij allemaal door de tralies) en sloeg de vliegenier met een bamboestok neer. Bewusteloos werd hij met een speer doodgestoken en vervolgens veranderde de overall van eigenaar. In zijn bebloede overall paradeerde de knaap langs al de cellen om te laten zien hoe fraai hij er uitzag. Een tijd later zagen wij hoe Japanners, twee aan twee aan elkaar gebonden met hun beenwindsels, uit hun cellen gehaald werden en langs ons heen gebracht naar een deur die toegang gaf tot de ruimte tussen de beide gevangensmuren. Wat zich daar afspeelde, was ons visueel niet bekend, maar wel hoorden wij het bekende '*Siap, siap*'-gebrul. Later bleek dat de Japanners aan de muren waren genageld en toen als oefendoelen voor speersteken hadden gediend. Zij waren allen dood, toen daags daarna de Japanners, gewaarschuwd door een ontsnapte Japanner, de gevangenis heroverden en ons daardoor van een wisse dood redden.'¹

Er bleken in Semarang een aantal Japanse militairen en meer dan driehonderd Japanse burgers te zijn vermoord. De Britten gaven er het inheemse bestuur opdracht, de *pemoeda*'s die die moorden hadden bedreven, op te sporen en te straffen. Men kreeg er velen in handen – de meesten ontsnapten, enkelen werden later door de Nederlandse justitie ter dood veroordeeld.

Wat Bekasi betreft, het volgende.

Eind november had een Brits militair transporttoestel er een noodlanding moeten maken – *pemoeda*-groepen hadden er alle twee-en-twintig

¹ F. de Rochemont: 'Opmerkingen bij concept-hoofdstuk 7', p. 7-8 (RvO).